

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 8/2007 vp

Hallituksen esitys rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) hyväksymiseksi ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 2007 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys) hyväksymiseksi ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 51/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautio, oikeusministeriö
- ylikomisario Tommi Reen, sisäasiainministeriö
- oikeusneuvos Gustaf Möller, korkein oikeus
- käräjätuomari Riitta Kiiski, Helsingin käräjäoikeus
- ylitarkastaja Tom Laitinen, Valtakunnansyyttäjänvirasto
- rikostarkastaja Anssi Kangas, keskusrikospoliisi
- asianajaja Markku Fredman, Suomen Asianajajaliitto
- professori Dan Frände.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyy Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys).

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä säädetään laki, jolla kumotaan vuoden 1960 pohjoismainen luovuttamislaki. Laissa olisi säännökset luovuttamisenmenettelystä ja luovuttamisen aineellisista edellytyksistä.

Menettely olisi lähes yhdenmukainen rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suo-

men ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain kanssa. Luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan päättäisivät Helsingin, Kuopion, Oulun ja Tampereen kärjäoikeudet. Toimivaltaisina olisivat näiden kärjäoikeuksien tuomiopiireissä toimivat kihlakunnansyyttäjät. Kärjäoikeuden päätöksestä voitaisiin valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Henkilö voitaisiin luovuttaa syytetoimenpiteitä varten sellaisen rikoksen johdosta, josta on säädetty rangaistukseksi vankeutta, tai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Suurimpana muutoksena luovuttamisen aineellisissa edellytyksissä olisi velvollisuus luovuttaa Suomen kansalainen ilman erityisiä rajoituksia. Sama koskisi luovuttamista poliittisen rikoksen johdosta. Suomen kansalainen olisi kuitenkin oikeutettu kärsimään toisessa Pohjoismaassa tuomitun vankeusrangaistuksen Suomessa, jos tällainen ehto hänen pyynnöstään otetaan luovuttamispäätökseen. Luovuttaminen ei pääsääntöisesti edellyttäisi, että luovuttamispyynnön perusteena oleva teko olisi rangaistava myös Suo-

men lain mukaan. Luovuttamiseen olisi suostuttava, jollei tapaukseen soveltuisi laissa säädetty kieltäytymisperuste.

Ehdotettu laki olisi ensisijainen EU-luovuttamislakiin nähden, joten sitä sovellettaisiin myös Suomen sekä Ruotsin ja Tanskan välisissä suhteissa.

Pakkokeinolakia ehdotetaan täydennettäväksi ottamalla siihen erityinen säännös vangitsemisen edellytyksistä Suomeen luovuttamista varten. Luovuttamisasiaa käsittelevälle tuomioistuimelle ehdotetaan oikeutta päättää luovuttamisasiaan liittyvästä takavarikosta.

Esitys sisältää myös ehdotuksen yleisen luovuttamislain, EU-luovuttamislain ja luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten annetun lain muuttamisesta.

Sopimuksen voimaansaattamista koskeva laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus tulee voimaan. Muut ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Pohjoismaista pidätysmääräystä koskeva sopimus

Pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan sopimuksen esikuvana on ollut Euroopan unionissa vuonna 2002 tehty puitepäätos eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä.¹ Puitepäätos on pan-

tu Suomessa täytäntöön ns. EU-luovuttamislaila.²

Uusi pohjoismainen sopimus menee monelta osin huomattavasti pitemmälle kuin puitepäätos. Sopimuksen mukaan luovuttamispyynnön vastaanottava sopimusvaltio ei voi asettaa luovuttamisen edellytykseksi sitä, että luovuttamispyynnön perusteena oleva teko on rangaistava myös kyseisessä valtiossa. Sopimus ei myöskään edellytä, että siitä rikoksesta, josta luovutettavaksi pyydettyä epäillään ja jonka johdosta luovuttamista pyydetään, tulisi pyynnön esittäneen valtion lain mukaan seurata vähintään tietyn pituinen vapausrangaistus. Vastaavasti sopimuksessa ei edellytetä, että tuomitun vapausrangaistuksen, jonka täytäntöönpanoa varten luovuttamista pyydetään, tulisi olla vähin-

¹ Neuvoston 13.6.2002 tekemä puitepäätos eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (2002/584/YOS).

² Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (1286/2003).

killa puitepääöksessä mainituilla kieltäytymisperusteilla. Sopimukseen otetut luovuttamismenettelyä koskevat määräajat ovat lyhyemmät kuin puitepääöksen määräajat.

Valiokunta katsoo, että uusi sopimus tehostaa, selkeyttää ja nykyaikaistaa menettelyä luovuttamisasioissa Pohjoismaiden välillä. Uusi sopimus on myös osoitus siitä, että rikosoikeuden alalla Pohjoismaiden välillä on mahdollista harjoittaa pitemmälle menevää yhteistyötä kuin Euroopan unionissa. Tämä johtuu mm. pohjoismaisten oikeusjärjestysten samankaltaisuudesta, luottamuksesta muiden Pohjoismaiden oikeusjärjestelmiin ja -viranomaisiin sekä rikosten torjunnasta vastaavien viranomaisten pitkäaikaisesta yhteistyöstä.

Pohjoismaisen luovuttamislain soveltamisala

Sopimuksen voimaansaattamiseksi ehdotetaan säädettäväksi uusi laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä. Hallituksen esityksessä lakiin on ehdotettu soveltamisalasäännöstä, jonka mukaan Suomessa oleskeleva henkilö voidaan luovuttaa toiseen Pohjoismaahan syytetoimenpiteitä tai vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty myös näkemys, jonka mukaan lain tulisi mahdollistaa rikoksesta epäillyn luovuttaminen paitsi syytetoimenpiteitä myös esitutkintaa varten, kuten hallituksen esityksen pohjana olevassa työryhmämietinnössä oli ehdotettu.³

EU:n puitepääöksen ja sen mukaisesti myös EU-luovuttamislain mukaan rikoksesta epäilty voidaan luovuttaa syytetoimenpiteitä, mutta ei esitutkintaa varten. Pohjoismaista pidätysmääräystä koskeva sopimus on tältä osin sanamuodoltaan tulkinnanvarainen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Tanska ja Ruotsi ovat tulkinneet sopimusta niin, että sen soveltamisala vastaa puitepääöksen soveltamisalaa. Valiokunta pitää sopimuksen vastavuoroisuuden vuoksi tärkeänä, että Pohjoismaissa ymmärretään sopimuksen soveltamisala samalla tavalla.

³ Ks. Pohjoismainen luovuttamissopimus. Oikeusministeriön työryhmämietintö 2006:22.

la. Tämän johdosta on perusteltua, että pohjoismaisen luovuttamislain soveltamisala on yhdenmukainen EU-luovuttamislain soveltamisalan kanssa.

Rikoksesta epäillyn luovuttamista esitutkintaa varten voitaisiin myös pitää ainakin joissakin tapauksissa kohtuuttomana luovutettavan henkilön kannalta, koska siinä henkilön vapaus riistetään tapauksesta riippuen melko pitkäksi ajaksi. Sopimuksen mukaan varsin lievistäkin teoista voidaan luovuttaa. Kuulustelut voidaan usein järjestää kansainvälisen oikeusavun keinoin, eikä maiden väliset etäisyydet huomioon ottaen ole yleensä estettä sille, että suomalainen esitutkintaviranomainen osallistuu tutkintaan toisessa Pohjoismaassa.

Valiokunta toteaa lisäksi, ettei ehdotettu soveltamisalasäännös edellytä, että syyte on nostettu, vaan luovuttamispyyntö voidaan tehdä myös esitutkinnan aikana. Säännöstä on perusteltua tulkita samalla tavalla kuin EU-luovuttamislain vastaavaa säännöstä. EU-luovuttamislain esitöiden mukaan luovuttamispyyntö voidaan tehdä, jos syyttäjä on harkinnut, että asiassa olemassa olevien tietojen mukaan on edellytykset syytteen nostamiselle (ks. HE 88/2003 vp, s. 15/I).

Luovuttamispyynnön tekemistä rajoittaa lisäksi joka tapauksessa sopimuksen vaatimus siitä, että luovuttamispyyntöön on liitettävä tiedot vangitsemispäätöksestä. Vangitseminen puolestaan edellyttää todennäköisiä syitä rikosepäilyn tueksi. Tämä todennäköisyyskynnys on sama kuin syytteen nostamisen kynnyks.

Edellä esitetyistä syistä valiokunta on päättänyt puoltamaan hallituksen esityksessä ehdotetun soveltamisalasäännöksen hyväksymistä.

Kieltäytymisperusteista pohjoismaisessa luovuttamislaissa

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotusta pohjoismaiseksi luovuttamislaiksi on arvioitu siitä, että siihen on otettu kieltäytymisperusteita, joita sopimuksessa ei ole. Kritiikki on koskenut ensiksikin 4 §:n 1 momentin 6 kohdan kieltäytymisperustetta. Sen mukaan luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos on perusteltua

syitä epäillä, että luovutettavaksi pyydettyä uhkaksi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai että hän joutuisi alkuperänsä, tiettyyn yhteiskuntaryhmään kuulumisensa, uskontonsa, vakaumuksensa tai poliittisen mielipiteensä vuoksi henkeään tai vapauttaan uhkaavan tai muun vainon kohteeksi, taikka voidaan perustellusti olettaa, että hän joutuu ihmisoikeuksien tai perustuslaissa turvatun oikeusturvan, sananvapauden tai yhdistymisvapauden loukkauksen kohteeksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu (s. 18/I), että sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta säännös voidaan johtaa sopimuksen johdannon 4–6 kohdasta. Lisäksi perusteluissa on viitattu perustuslain 9 §:n 3 ja 4 momentin säännöksiin.

Valiokunta toteaa, että vastaava kieltäytymisperuste on säädetty EU-luovuttamislain 5 §:n 1 momentin 6 kohdassa. Kun otetaan huomioon pohjoismaisten oikeusjärjestysten samankaltaisuus sekä Pohjoismaiden välillä vallitseva luottamus toisten oikeusjärjestelmiin ja -viranomaisiin, tarvetta kieltäytymisperusteen soveltamiselle Pohjoismaiden välisissä luovuttamistapauksissa ei sinänsä juuri voida otaksua olevan. Valiokunnan mielestä on silti periaatteellisesti tärkeää ottaa kieltäytymisperuste pohjoismaiseen luovuttamislakiin vastaavasti kuin se on otettu EU-luovuttamislakiin. Siksi valiokunta puoltaa kieltäytymisperusteen ottamista lakiin hallituksen esityksessä ehdotetun mukaisesti.

Lisäksi asiantuntijakuulemisessa on kritisoi-
tu lakiehdotuksen 4 §:n 2 momentin kieltäytymisperustetta. Sen mukaan luovuttamisesta tulee kieltäytyä, jos luovuttaminen asianomaisen henkilön ikään, terveydentilaan tai muihin henkilökohtaisiin seikkoihin taikka erityisiin olosuhteisiin nähden olisi inhimillisistä syistä kohtuutonta eikä tämä kohtuuttomuus ole poistettavissa siirtämällä täytäntöönpanoa lain 44 §:n nojalla.

Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu (s. 18/II), että sopimuksessa ei ole vastaavaa kieltäytymisperustetta, mutta sopimuksen 19 artiklan 5 kappaleen nojalla luovuttamista voidaan lykätä painavien humanitääristen syiden vuoksi esimerkiksi silloin, jos on painavia syitä

olettaa, että luovuttaminen selvästi vaarantaa etsityn henkilön hengen tai terveyden. Perusteluiden mukaan ehdotettua säännöstä voidaan pitää perusteltuna sopimuksen johdannon 4 kohdan valossa.

Valiokunta toteaa, että vastaava kieltäytymisperuste sisältyy ns. yleisen luovuttamislain 8 §:ään⁴. Sellainen on lisätty myös EU-luovuttamislakiin eduskuntakäsittelyssä (ks. LaVM 7/2003 vp, s. 5/II ja PeVL 18/2003 vp, s. 4/II). Tuolloin esittämiinsä perusteluihin viitaten valiokunta pitää tarpeellisena, että vastaava kieltäytymisperuste otetaan myös pohjoismaiseen luovuttamislakiin. Kun arvioidaan tapauskohtaisesti sitä, olisiko luovuttaminen inhimillisistä syistä kohtuutonta, on luonnollisesti otettava huomioon se, että kysymys on luovuttamisesta toiseen Pohjoismaahan eli olosuhteiltaan Suomea läheisesti muistuttavaan valtioon.

Pohjoismaisen luovuttamislain suhde EU-luovuttamislakiin

Hallituksen esityksessä todetu-
tu tavoin ehdotettu pohjoismainen luovuttamislaki on ensisijainen EU-luovuttamislakiin nähden. Ensisijaisuus tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että Suomen sekä Ruotsin ja Tanskan välisissä luovuttamisasioissa on noudatettava pohjoismaisen luovuttamislain lyhyempiä määräaikoja, vaikka Ruotsista tai Tanskasta tulisi eurooppalainen pidätysmääräys. Ruotsin tai Tanskan esittämää eurooppalaista pidätysmääräystä pidetään näet pohjoismaisen luovuttamislain 11 §:n 3 momentin mukaan myös pohjoismaisena pidätysmääräyksenä.

Yksityiskohtaiset perustelut

2.2 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä

29 §. Määräajat. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi siitä, missä ajassa käräjäoikeuden on teh-

⁴ Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta (456/1970).

tävä luovuttamista koskeva päätös. Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, päätös on tehtävä kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Päätös on kuitenkin aina tehtävä 26 päivän kuluessa siitä, kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainitussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista. Ehdotettu pykälä vastaa sisällöltään EU-luovuttamislain 32 §:ää.

Tarve ottaa lakiin määräajat käräjäoikeuden päätöksen tekemiselle perustuu pohjoismaista pidätysmääräystä koskevan sopimuksen 14 artiklaan. Artiklan 3 kappaleen mukaan pohjoismaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva lopullinen päätös on tehtävä 30 päivän kuluessa etsityn henkilön pidätyksestä. Artiklan 4 kappaleen mukaan sellaisissa erityistapauksissa, jolloin lopullista päätöstä ei tehdä määräajassa, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ilmoittaa päätöksen myöhästymisestä ja tämän syistä heti pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle. Tällöin päätös on tehtävä mahdollisimman pian.

Sopimuksesta laaditussa selitysmuistiossa (förklaranderapport) on todettu (s. 7), että 14 artiklan mukaiset määräajat ovat olennaisesti lyhyemmät kuin EU:n puitepäätöksen vastaavat määräajat. Tätä on perusteltu sillä, että Pohjoismaissa yhteistyö oikeusviranomaisten kesken on tiiviimpää ja että oikeusjärjestykset ovat hyvin samanlaisia. Muistiossa on todettu, että sopimuksessa mainitut määräajat ovat suuntaa-antavia. Niitä on pyrittävä noudattamaan niin suuressa määrin kuin mahdollista. Muistion mukaan saattaa kuitenkin syntyä tilanteita, joissa artiklan 3 kappaleen mukaista määräaikaa ei voida noudattaa. Näin voi käydä esimerkiksi silloin, kun päätökseen haetaan muutosta. Tällöin on noudatettava artiklan 4 kappaleen mukaista ilmoitusmenettelyä.

Valiokunta ei pidä sopimuksen 14 artiklan 3 kappaleen ja sen tarkoituksen valossa asianmukaisena sitä, että määräaika käräjäoikeuden päätöksen tekemiselle olisi pohjoismaisessa luovuttamislaisissa yhtä pitkä kuin EU-luovuttamis-

laissa eli 26 päivää. Sopimukseen otetulla puitepäätöstä lyhyemmällä määräajalla on pyritty siihen, että pohjoismaiseen pidätysmääräykseen perustuva luovuttamismenettely olisi nopeampi kuin eurooppalaiseen pidätysmääräykseen perustuva luovuttamismenettely. Valiokunta katsoo, että pohjoismaisella sopimuksella nimenomaisesti tavoiteltu lisäarvo menetetään, jos määräaikaa koskeva velvoite saatetaan voimaan ehdotetulla tavalla.

Hallituksen esityksessä ehdotettuun ratkaisuun liittyy myös se ongelma, että niissä tapauksissa, joissa käräjäoikeuden päätökseen haetaan muutosta, korkein oikeus ei käytännössä juuri koskaan voisi ratkaista asiaa sopimuksen mukaisessa 30 päivän määräajassa. Vaikka mainittu määräaika ei sopimuksen 14 artiklan 4 kappaleesta ja selitysmuistiosta ilmenevin tavoin olekaan tarkoitettu sitovaksi, valiokunta ei pidä tällaista lopputulosta asianmukaisena. Sopimuksen sallima määräajan ylitys poikkeustapauksissa tulee valiokunnan mielestä sopimusta voimaan saatettaessa huomioon otetuksi sillä, että ehdotetun pykälänsä mukainen määräaika ei ole ehdoton, vaan se voidaan pykälän viimeisestä virkkeestä ilmenevin tavoin erityisestä syystä ylittää.

Esitetyistä syistä valiokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi siten, että käräjäoikeuden on aina tehtävä luovuttamista koskeva päätös 14 päivän kuluessa siitä, kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa.

Valiokunta toteaa, että pykälän viimeisessä virkkeessä tarkoitettu erityinen syy määräajan ylittämiseksi voi olla erityisesti luovutettavaksi pyydetyn tarvitsema kohtuullinen aika puolustuksensa järjestämistä varten.

Lisäksi valiokunta selvyyden vuoksi toteaa, että pykälässä tarkoitettu kolmen päivän määräaika lasketaan siitä, kun suostumus on 26 §:ssä tarkoitettu tavoin annettu käräjäoikeuden istunnossa (ks. vastaavasti HE 88/2003 vp, s. 44/I).

38 §. *Käsittelyn kiireellisyys.* Esityksessä ehdotetaan, että korkeimman oikeuden on käsiteltävä luovuttamista koskeva valitusasia kiireellisesti ja tehtävä luovuttamista koskeva päätös

viimeistään 20 päivän kuluessa vastauksen toimittamiseen varatun ajan päättymisestä. Jos tätä määräaika ei erityisestä syystä voida noudattaa, päätös tulee tehdä niin pian kuin mahdollista. Pykälä vastaa sisällöltään EU-luovuttamislain 41 §:ää.

Edellä 29 §:n osalta esitettyyn viitaten valiokunta katsoo, että sopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi on perusteltua lyhentää myös sitä määräaika, jonka kuluessa korkeimman oikeuden tulee pyrkiä ratkaisemaan luovuttamista koskeva valitusasia. Valiokunta pitää asianmukaisena määräaikana seitsemää päivää. Tämä määräaika on pykälän 2 momentista ilmenevin tavoin mahdollista ylittää erityisestä syystä. Eri-tyinen syy voi olla käsillä esimerkiksi siinä tapauksessa, että korkein oikeus pitää tarpeellisenä toimittaa asiassa suullisen käsittelyn.

67 §. *Voimaantulo.* Valiokunta on tehnyt pykälän 2 momenttiin kielellisen korjauksen.

2.6 Pakkokeinolaki

1 luku. Kiinnittäminen, pidättäminen ja vangitseminen

8 §. *Vangitsemisen edellytykset.* Esityksessä ehdotetaan, että pykälään lisätään uusi 3 momentti. Sen mukaan rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja hänet tullaan pyytämään luovutettavaksi Suomeen.

Valiokunta pitää ehdotettuja vangitsemisen edellytyksiä liian väljinä. Valiokunnan mielestä olisi kohtuutonta, että toisessa Pohjoismaassa oleskeleva henkilö saataisiin vangita luovuttamista varten sellaisissakin tapauksissa, joissa hänet todennäköisesti saataisiin kansainvälistä oikeusapua käyttämällä vapaaehtoisesti saapumaan Suomeen vastaamaan syytteeseen. Esi-

merkkinä voidaan mainita tilanne, jossa rikoksesta epäilty vakinaisesti asuu tunnetussa osoitteessa ja jossa hänen voidaan otaksua noudattavan kutsua vapaaehtoisesti ottaen huomioon hänen henkilöönsä liittyvät olosuhteet, kuten vakituinen työpaikka, perhesuhteet ja tiettyyn elinympäristöön kiinnittyminen.

Vangitsemisen edellytyksiä harkittaessa on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota myös niiden rikosten määrään ja laatuun, joiden perusteella luovuttamista tullaan pyytämään. Lähtökohtaisesti ei esimerkiksi ole todennäköistä, että henkilö saapuisi vapaaehtoisesti vastaamaan syytteeseen, jossa vaaditaan hänen tuomitsemistaan rangaistukseen useasta törkeästä huumausainerikoksesta.

Näistä syistä valiokunta ehdottaa säännöksen täydentämistä lisäedellytyksellä, jonka mukaan rikoksesta epäilty saadaan vangita vain, jos hänen henkilökohtaisten olosuhteidensa, luovuttamispyyntöön sisällytettävien rikosten määrän tai laadun taikka muiden vastaavien seikkojen perusteella on syytä epäillä, ettei hän saavu vapaaehtoisesti Suomeen syytetoimenpiteitä varten.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Kööpenhaminassa 15 päivänä joulukuuta 2005 tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Pohjoismaiden välisen sopimuksen (Pohjoismainen pidätysmääräys),

että 1. ja 3.—5. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 2. ja 6. lakiehdotus hyväksytään muutettuina seuraavasti:

*Valiokunnan muutosehdotukset***2.****Laki****rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku	<i>Kiinniottaminen ja säilöön ottaminen</i>
Yleiset säännökset	13—16 § (Kuten HE)
1 § (Kuten HE)	<i>Avustaja ja puolustaja</i>
2 luku	17 § (Kuten HE)
Luovuttaminen Suomesta toiseen Pohjois- maahan	<i>Luovuttamisasian valmistelu</i>
<i>Yleiset edellytykset</i>	18—21 § (Kuten HE)
2 ja 3 § (Kuten HE)	<i>Luovuttamisasian käsittely</i>
<i>Kieltäytymisperusteet</i>	22—28 § (Kuten HE)
4—6 § (Kuten HE)	29 §
<i>Ehdot</i>	<i>Määräajat</i>
7 § (Kuten HE)	Jos luovutettavaksi pyydetty on suostunut luovuttamiseen, käräjäoikeuden on tehtävä luovuttamista koskeva päätös kolmen päivän kuluessa suostumuksen antamisesta. Käräjäoikeuden on kuitenkin aina tehtävä luovuttamista koskeva päätös <i>14 päivän</i> kuluessa siitä, kun luovutettavaksi pyydetty on otettu kiinni tai muuten tavoitettu Suomessa. Jos päätöstä ei erityisestä syystä voida tehdä mainitussa määräajassa, se on tehtävä niin pian kuin mahdollista.
<i>Toimivaltaiset viranomaiset</i>	30—33 § (Kuten HE)
8 ja 9 § (Kuten HE)	
<i>Pyynnön toimittaminen ja sisältö</i>	
10—12 § (Kuten HE)	

Muutoksenhaku

34—37 §
(Kuten HE)

38 §

Käsittelyn kiireellisyys

Korkeimman oikeuden on käsiteltävä asia kiireellisesti ja viimeistään 7 päivän kuluessa vastauksen toimittamiseen varatun ajan päättymisestä tehtävä luovuttamista koskeva päätös.
(2 mom. kuten HE)

39 ja 40 §
(Kuten HE)

Täytäntöönpano

41—46 §
(Kuten HE)

Erityissääntö

47—49 §
(Kuten HE)

3 luku

Luovuttaminen toisesta Pohjoismaasta Suomeen*Yleiset edellytykset*

50 §
(Kuten HE)

Menettely

51—54 §
(Kuten HE)

Erityissääntö ja ehdot

55—57 §
(Kuten HE)

Edelleen luovuttaminen

58 ja 59 §
(Kuten HE)

4 luku

Erinäiset säännökset

60—66 §
(Kuten HE)

5 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

67 §

Voimaantulo

(1 mom. kuten HE)

Tällä lailla kumotaan (*poist.*) rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä 3 päivänä kesäkuuta 1960 annettu *laki* (270/1960) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

68 §
(Kuten HE)

6.

Laki**pakkokeinolain 1 luvun 8 §:n ja 4 luvun 15 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 15 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 10/1994, sekä
lisätään 1 luvun 8 §:ään siitä lailla 213/1995 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti seuraavasti:

1 luku
Kiinniottaminen, pidättäminen ja vangitseminen

8 §
Vangitsemisen edellytykset

Rikoksesta todennäköisin syin epäilty, jonka luovuttamista Suomeen tullaan pyytämään, saadaan vangita, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja jos epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden, luovuttamispyyntöön sisällytettävien rikosten määrän

tai laadun taikka muiden vastaavien seikkojen perusteella on syytä epäillä, ettei hän saavu vapaaehtoisesti Suomeen syytetoimenpiteitä varten.

4 luku
Takavarikko

15 a §
 (Kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Heidi Hautala /vihr	Sanna Lauslahti /kok
vpj.	Anna-Maja Henriksson /r	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Esko Ahonen /kesk	Markku Pakkanen /kesk
	Ilkka Kantola /sd	Lyly Rajala /kok
	Sampsa Kataja /kok	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Krista Kiuru /sd	Tero Rönni /sd
	Jari Larikka /kok	Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuomo Antila.